

november 2015

SamenKerk 9

Uitgave van het Bisdome Haarlem - Amsterdam

Rusten op Hageveld

pagina 8

Jaar van de Barmhartigheid

pagina 27

Herfst!

In dit nummer

Woord van de bisschop	3
Tijd voor menslievendheid	6
Allerzielen – Rusten op Hageveld	8
De onovertroffen waarde van de westerse christelijke muziek	10
Evangelii Gaudium (3) – De sociale dimensie van het Evangelie	12
Kerkengek – Charles Eyck in Hoogkarspel	14
Inspiratie - Rorate caeli	16
Kroniek	18
Vakantieterugblik	19
Puzzel	20
Parels uit de schattengrot – Wierook, sigaren en kathedralen	21
Van Onderop	22
Kort nieuws	24
Caritas - Zorg voor elkaar	27
Geboekt	28
Jaar van de Barmhartigheid	29
Personalia	30
WJD 2016: Promotiebijeenkomsten	32

Colofon

SamenKerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar nummer 9 jaargang nr. 40

Redactie

Christel Kerssens-Van der Pijl (eindred.),
Wim Peeters (hoofdred.), Eric Fennis (wnd. hoofdred.),
Maurice Lagemaat, Eric van Teijlingen, Petra Vermeer

Medewerkers

Marcel Poorthuis, Hein-Jan van Ogtrop,
Matthijs Jansen, Bert Stolwijk, Michel Bakker,
Eugène Brussee, Ernst Meyknecht, Jan Ros,
Piet Hein Hupsch

Redactieadres:

SamenKerk
Postbus 1053, 2001 BB Haarlem
Telefoon: (023) 511 26 60, Faxnummer: (023) 511 26 59
IBAN: NL86 ABNA 0230 8523 19
E-mail: samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
Internet: www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

De volgende uitgave verschijnt op 17 december 2015.

Abonnementsprijs:

€ 30,00 per jaar; buitenland: € 36,00 per jaar
Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

Advertenties:

Borgerpark Media
Postbus 8027
6060 AA Posterholt
Telefoon: (0475) 711 362
E-mail: info@borgerparkmedia.nl
www.borgerparkmedia.nl

Vormgeving/technische realisatie:

Novente vormgevers, Lunteren

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres.

De redactie heeft een nieuw emailadres voor uw correspondentie met en copy voor het bisdomblad.

Leven na dit leven

November is de maand, waarin wij onze doden gedenken. Zaterdag zeven november heb ik samen met vele militairen, politici en familieleden, in ons jaarlijks Nationaal Requiem met dankbaarheid al diegenen herdacht die hun leven hebben verloren in de Tweede Wereldoorlog, maar ook daarna, in al die conflicten waar Nederland bij betrokken was en is: militairen, verzetsmensen, burgers, mannen en vrouwen. We houden vast wat ze gedáán hebben, wie ze gewéést zijn, maar ook waar ze nu zijn. Allerzielen, het requiem, is geworteld in het geloof dat ze er nog zijn, en dat ons gebed en onze liefde hen nog kunnen bereiken. Er is leven na de dood, of misschien beter gezegd, het leven eindigt niet, maar verandert alleen van karakter. Ik kom er straks op terug.

Vrede heeft morele én geestelijke dimensies

Herdenken laat ons allereerst stil staan bij de grote vragen van oorlog en vrede in onze tijd. Het maakt waakzaam tegen het gevaar dat we vrede en veiligheid als iets vanzelfsprekends gaan zien. Vrede erf je niet definitief van je voorouders. Elke generatie moet het opnieuw verdienen en er opnieuw voor strijden. Meer dan ooit in onze tijd. Als nooit tevoren zijn de volkeren van deze aarde met elkaar verbonden, hun lotgevallen met elkaar verweven. Vredespolitiek vraagt dan ook veel meer dan alleen een militaire strategie. Het vraagt een zoeken naar radicaal nieuwe wegen voor gerechtigheid en solidariteit in het economische, sociale en politieke leven. Te groot is de kloof tussen arm en rijk in onze wereld. Decadente vormen van luxe en verspilling tegenover schrijnende vormen van armoede en honger. Zoals eens Lazarus in de Bijbel, liggen de armen van deze wereld nu letterlijk aan de poorten van villa's der rijken, of trekken in een ware volksverhuizing, met miljoenen tegelijk de wereld van »

de rijken binnen. In zekere zin oogsten we wat we zelf hebben gezaaid. Te lang hebben we nagelaten om de rijkdommen van deze aarde eerlijk te verdelen. Als het ons niet lukt dit anders te doen, zal blijken dat het huis van de wereldvrede op zand gebouwd is. Maar nog iets anders is nodig. Vredespolitiek heeft ook geestelijke dimensies. Het heeft ook te maken met eerbied voor het leven, voor de unieke en onsterfelijke waardigheid van iedere mens, en voor de levende God. Hier ligt een vraag die we ons met nieuwe dringendheid en in alle eerlijkheid ook moeten durven stellen, individueel en collectief. Heeft God de plaats in ons leven en onze wereld die Hem toekomt? Kan Zijn Geest in ons en door ons werken om gerechtigheid, waarheid en liefde te brengen tussen mensen en volkeren, en daarmee vrede. Beseffen we genoeg dat zich in aardse conflicten ook altijd een geestelijke strijd weerspiegelt tussen goed en kwaad, licht en duister? En daarmee ben ik terug bij de realiteit van de geestelijke wereld.

Een geestelijk universum

Als christenen geloven we dat er een geestelijke wereld is. Een wereld, waarin *“allen die in God zijn ontslapen”*, zoals de Bijbel zegt, nu al leven, wachtend op de bekroning van hun eeuwig geluk bij de opstanding van de doden, als ze opnieuw bekleed zullen worden met een onvergankelijk vergeestelijkt lichaam. Dit hebben we niet zelf bedacht, maar ontlenen we aan de heilige Schrift. In het begin schiep God de hemel en de aarde, zegt het boek Genesis. Door Zijn wil en woord ontstond alles wat bestaat. In één scheppingsact, de oerknal zo u wilt, tegelijk het zichtbare, materiële universum én het onzichtbare, geestelijke universum. Je kunt het zien als de voor- en achterkant van dezelfde geschapen werkelijkheid. Dit geloof is niet onredelijk of in strijd met de wetenschap. Integendeel, steeds meer wetenschappers keren zich af van het materialistische, ééndimensionale wereldbeeld, dat de geest ziet als product van de materie. Nieuwe inzichten over de ‘onbepaaldheid’ van materie, en over de invloed van de menselijke geest hierop, komen steeds dichterbij wat alle religies altijd al beweerd hebben: de géést is primair

en drukt zich uit in de máterie. In de heilige Schrift lezen we over *‘kosmische heerschappijen, machten en krachten’*, over *‘engelen en demonen’*. En over strijd tussen de Zoon van God en de Boze, die zich weerspiegelt in alles wat gebeurt op aarde. De Bijbel roept ons met klem op *‘de wapenrusting van de Geest’* aan te trekken, en verhaalt talloze malen over wonderlijke en troostrijke ontmoetingen van mensen met de hemel en met Gods engelen, waarin ze worden beschermd en gesterkt.

Geraakt door de liefde

Maar ook talloze ‘gewone’ mensen van alle tijden en plaatsen verhalen van zulke bijzondere ervaringen, waaraan wij ons kunnen optrekken. Een zakenman vertelde mij ooit zijn verhaal. Hij was een echte carrièremans, succesvol maar ook hard. Hij was wel gelovig en ging naar de kerk, maar zonder echte liefde voor God. Meer uit gewoonte, of zelfs uit angst voor God. Tot die ene dag. Hij had gecommuniceerd en keerde terug naar zijn plaats. Ineens raakte hij in een soort ‘trance’. Hij voelde zich overweldigd door een intense liefde. Het was, zegt hij, alsof de Heer zich liet kennen wie Hij werkelijk is. En als je dat beseft, zei hij letterlijk, dan moet je wel verliefd worden. Verliefd op God tot over je oren, en met je hele wezen. Hij kon er alleen nog maar met tranen in z’n ogen over praten. Het enorme geluk om God te kennen en in zijn liefde te leven, en het drama om van die liefde te zijn afgesneden, in deze wereld, maar vooral in de volgende, als een mens Hem bewust en volhardend uit z’n leven heeft verbannen door z’n ongelof of een zondig en egoïstisch leven. Zeker in een tijd waarin er zoveel leed is om ons heen, kan Hij in een zelfzuchtig hart niet wonen. De maand november spoort ons aan om ons te bezinnen op onze eeuwige roeping en bestemming, op God die met eeuwige liefde op ons wacht, en een leven te leiden dat voert naar dat onvergankelijk geluk bij Hem. *‘U moet de mensen hierover vertellen’*, drukte de man mij nog op het hart. Bij deze. <

+ Bisschop Jozef Marianus Punt

‘De maand november spoort ons aan om ons te bezinnen op onze eeuwige roeping en bestemming, op God die met eeuwige liefde op ons wacht, en een leven te leiden dat voert naar dat onvergankelijk geluk bij Hem.’

Tijd voor menslievendheid

Met plezier zien we ze komen, op de avond van 11 november: de kinderen met hun zelfgemaakte lampionnen. Sommige verlegen, het merendeel vol verve zingend van Sint Maarten en van het licht dat hij, de heilige uit de vierde eeuw, brengt. Natuurlijk wel in ruil voor snoep of fruit. En rond dezelfde tijd arriveert ook weer de Goedheiligman in ons land. Twee bijzondere heiligen die symbool staan voor de laatste weken van het kalenderjaar, een tijd voor menslievendheid.

Sint Maarten

Geboren in Pannonië (het huidige Hongarije) en getogen in Italië werd Martinus al jong soldaat, zoals zijn vader in Frankrijk. Zijn biograaf Sulpicius Severus vertelt dat Martinus op zekere dag midden in de barre winter bij de poort van de stad Amiens een arme man aantreft, die door gebrek aan kleren ongewapend is tegen de kou. Zonder aarzelen grijpt Martinus zijn zwaard, klieft ermee zijn mantel doormidden en geeft de helft van zijn mantel aan de arme man. Martinus ziet vervolgens in een droom Christus, gekleed in die halve mantel. Martinus laat zich dopen, bekeert rovers die hem willen ombrengen, brengt doden tot leven en wordt tenslotte bisschop van Tours. Hij geneest

zieken, weerstaat demonen, spreekt met engelen en heeft profetische kracht. Omstreeks 400 overlijdt hij. De dag van zijn gang naar de hemel wordt zijn feestdag: 11 november. Martinus wordt overal in Europa een favoriete heilige. Van veel plaatsen, ook in Nederland, wordt hij de beschermheilige, zoals op vele plaatsen in ons bisdom. Omdat zijn feestdag samenvalt met het begin van de wintertijd, waren er al in de middeleeuwen fakkeloptochten die de zon, die in kracht afnam, moesten ondersteunen, en werden er Sint-Maartensvuren ontstoken. Brooduitdeling aan de armen had plaats. Daaruit ontstonden de kinderoptochten zoals wij die nu nog kennen. Liedjes horen daarbij, zoals deze:

*Hier woont 'n rijk man
die veul geven kan.
Veul wil-ie geven,
zalig zal-ie leven,
zalig zal-ie sterven,
de hemel zal-ie erven.
God zal 'm lonen
met honderdduizend kronen,
met honderdduizend rokkies an.
Hier komt Sinter-Maarten an.*

Wie het waagt zich vrekkelig te gedragen, zal het horen:

*Hier woont juffrouw Kikkerbil,
die nooit wat geven wil.*

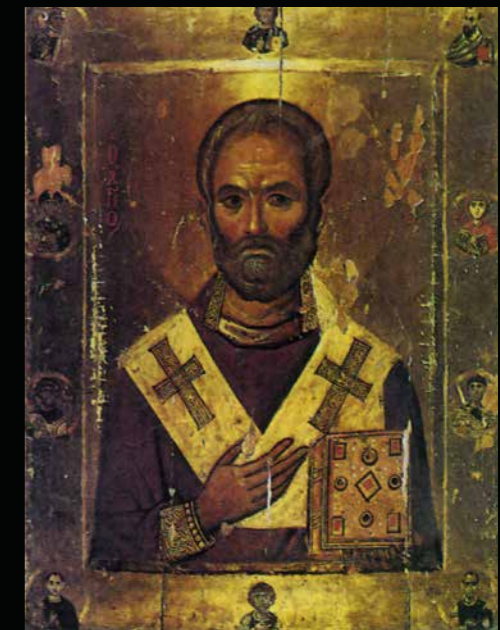
Zo simpel is het feest van Sint Maarten. De kinderstemmen herinneren ons eraan vrijgevig te zijn en om te zien naar arme mensen. Mensen die het verdienen om een mantel om zich heen geslagen te krijgen. Sint Maarten kan daarom heel goed de beschermheilige zijn van alle mensen die mantelzorg verlenen, dat wil zeggen een mantel om iemand heen slaan ter bescherming tegen alle kwaad en narigheid die een mens kunnen treffen.

Sint Nicolaas

In dezelfde eeuw waarin Martinus leefde, leefde ook Nicolaas, in Lycië, het huidige Turkije. Hij was er bisschop en werd dankzij zijn vele wonderdaden met name in de Oosterse Kerk na Maria de belangrijkste heilige. Zeelieden helpt hij bij noodweer op zee; weerloze kinderen redt hij van een wisse dood. Ga maar eens kijken in het katholieke kerkje van het Begijnhof in Amsterdam, de stad die Nicolaas als patroon heeft.

Je vindt er niet alleen het verhaal van het Eucharistisch wonder in 1345 uitgebeeld, maar ook het verhaal van de heilige Nicolaas die drie kinderen tot leven brengt. Deze kindervriend is in opspraak geraakt vanwege zijn helper, Zwarte Piet. In vroeger dagen is hij, met kettingen geketend, aan de Sint toegevoegd, maar niet als een herinnering aan de slaven van weleer. Nee, hij maakt het donker zichtbaar dat het heeft verloren van het licht dat Sint Nicolaas rondspreidt, ja hij is zelfs het licht van Sint Nicolaas van dienst. Want licht hebben we nodig, juist in de donkere maanden die komen. Licht zal er komen, want St. Maarten en St. Nicolaas wijzen tezamen met al hun volgelingen naar het Licht dat met Kerstmis gaat stralen. <

Piet Hein Hupsch

Rusten op Hageveld

Een onbekende Heemstedse begraafplaats

In de zuidwesthoek van het landgoed College Hageveld te Heemstede - het voormalige kleinseminarie – bevindt zich een kleine begraafplaats. Leerlingen lopen tijdens de lessen lichamelijke oefening rond het zogeheten oude landje hun 'bosjes'. Door het loof zien zij dan de wat schemerige contouren van het grote priestergraf met de crucifix en de woorden 'In Pace'. Hoeveel leerlingen lopen bij het gymmen langs het graf van hun voorgangers?

Nog altijd leidt een recht pad met groenbemoest macadam naar deze rustplaats. De eigenlijke begraafplaats bestaat uit een rechthoekig terrein met kruisvormig grindpad en vier perken. Achter het grote centrale graf staat op een gemetselde onderbouw een natuurstenen uitbeelding van Christus aan het kruis. Aan de voet van het monument groeien varens en klimop. De graven zijn alle georiënteerd, dat betekent dat de overledenen met de voeten en in principe ook met het gezicht naar het oosten gericht liggen. Een beukenhaag omringt het geheel. Het centrale graf op Hageveld bestaat uit een dubbele tombe met per graf twee bijzettingen. Op de omlopende gemetselde kelderzerk bevinden zich de twee hellende stenen. De stenen werden geleverd door de firma Troupin uit Haarlem. Aan de rechterzijde rusten Ammerlaan en Henning, aan de linkerzijde Snelders en Van Rek.

Ammerlaan en Henning

De eerste die op de Hageveldse begraafplaats ter aarde werd besteld, was Nicolaus Leonardus Ammerlaan. Hij stierf in 1951. Ammerlaan was voordat hij vicaris-generaal werd, eerst leraar (1921-1928), subregent (1928-1934) en regent (1934-1938) van Hageveld. Na de Tweede Wereldoorlog stond Ammerlaan aan de wieg van het tienjarenplan voor de bouw van vijftig kerken in het bisdom Haarlem, een belangrijke sacrale stap binnen de wederopbouw. Henning volgde hem in zijn lange regentschap van 24 jaar op (1938-1962). Het grafscript van Henning "Vita mutatur, non tollitur / Het leven wordt [door de dood] veranderd, maar niet weggenomen" komt uit de prelatie van de requiemmissie. Bij leven deed Henning deze requiemmissie vaak zelf en zong dan op de hem kenmerkende wijze het "Vita mutaturrrrrr, non tollitrrrrr." Het

grafscript is zodoende niet alleen een geloofsuitspraak, maar voor de insiders tevens een verwijzing naar de wat pathetisch aangezette zangtrant van Henning. De inscriptie "etiam resurrectionem exspectat" ontleende Henning aan de tekst van het graf van de Italiaanse beeldhouwer en architect Gian Lorenzo Bernini (1598 te Napels – 1680 te Rome). Dit graf bevindt zich in de S. Maria Maggiore oftewel de Basilica Liberiana, waar Henning het op een Romereis bezocht.

Snelders en Deroy

Cornelius A.M. Snelders genoot landelijke bekendheid als astronoom van de Leidse sterrenwacht. Als leraar wiskunde (1936-1946) bracht hij zijn leerlingen de beginselen van de kosmografie bij. Hij bediende zich van een sterrenkijker, die hij in een vierkant houten gebouwtje op het oude landje (ten Zuiden van het hoofdgebouw) had opgesteld. Een deel van het platte dak was wegschuifbaar zodat van een heuse Hageveldse sterrenwacht sprake kon zijn. Zijn grafgenoot Van Rek gaf wis-, natuur- en scheikunde en was de econoom (de penningmeester van Hageveld - red.) Een andere beroemde Hagevelder was Johannes Deroy (graf 10), 1913-1981. Hij was van 1938 tot 1966 leraar Frans en keek om als je "Derrie" riep. Hij promoveerde in 1963 te Nijmegen bij prof.dr. Christine Mohrmann

Begraven op Hageveld

De priesters en pastoor van de bisdommen Haarlem of Rotterdam: Jacobus Schmidt (1911-1999), Richardus Geraets, (1915-1999), Josephus Blankers (1906-1997), Martien Kroeders (1936-1996), Johannes Blom (1919-1994), Gerardus Alkemade (1904-1988), F. Langelaan (1910-1995), C. Wenneker, (1911-1986), J. Bruin (1913-1983), Jacobus Bloem (1929-1995), Jacques Andriessen (1918-1997), Nicolaas van Kan (1927-1999), Bartholomeus van der Spek (1916-2000), Johan Langemeyer (1908-1984), Joseph van Adrichem (1918-1994), Reier van der Steen (1923-1994). En ook Hendrika Pen (1933-1999, huishoudelijke hulp, in het Hageveldse jargon aangeduid met 'nimf'), Johanna van Zonneveld (1919-1999, huishoudster), Johannes Straathof (1918-1996, bewoner en medewerker), Rembertus Stam (1921-1966, knecht), Pieter Lever (1909-1988, knecht).

op een proefschrift over de invloed van Origenes op de Heilige Bernard van Clairvaux. Zijn bijzondere specialiteit binnen de Franse taal en letterkunde was het Provençaals. Vanaf 1966 was hij hoogleraar op de Rijksuniversiteit van Utrecht. Hij overleed tijdens een congres te Carcassonne. Het grafscript "Amor per se sufficit / de liefde is op zichzelf voldoende" is ontleend aan een preek van St. Bernardus over het Hooglied. <

Michel Bakker

> De Hageveldse sterrenkijker.

< In de voormalige Paarse Zaal van Hageveld hingen de portretten van de regenten. Zo ook Nicolaus Leonardus Antonius Ammerlaan. In 1942 geschilderd door de bekende Haarlemse kunstenaar Otto B. de Kat.

v Mgr. Dr. C.J. Henning (rechts) met Bisschop Jansen van Rotterdam. De bij leven al legendarische Henning bestuurdde Hageveld als absoluut heerser. Zijn bijnaam was de Rex (koning). Henning was verder geheim kamerheer van Z.H. de Paus en Kanunnik van het Kathedrale Kapittel.

De onovertroffen waarde van de westerse christelijke muziek

Eerste toespraak van emeritus-paus Benedictus na zijn aftreden

Een grote verrassing tijdens de bisdombedevaart naar Rome, was het korte concert dat de Bavocantorij (een onderdeel van het Kathedrale Koor) op zondag 3 mei jl. mocht geven voor emeritus-paus Benedictus. Benedictus heeft zichtbaar genoten van de fraaie koorzang.

Het is alom bekend dat hij een groot muzikliefhebber is en graag piano speelt.

Zijn broer, de priester Georg Ratzinger, was dertig jaar lang dirigent van het gerenommeerde koor in de Dom van Regensburg ('de Regensburger Domspatzen').

Emeritus-paus Benedictus XVI tijdens het privéconcert van de Bavocantorij o.l.v. Sanne Nieuwenhuijsen op zondag 3 mei jl. in Vaticaanstad.

In zijn jaren als paus, maar ook al voor die tijd, heeft Joseph Ratzinger menigmaal gesproken en geschreven over de grote betekenis van muziek, met name van de muziek in de eredienst¹. Daarbij is het opvallend dat hij enerzijds de waarde van liturgische vernieuwingen van het Tweede Vaticaanse Concilie erkent, maar anderzijds laat blijken hoezeer hij het betreurt als er in de liturgie geen plaats meer zou zijn voor de schoonheid van de muziek.

Sinds zijn aftreden als paus op 28 februari 2013 heeft Benedictus XVI geen toespraken meer gehouden. Op zaterdag 4 juli jl. doorbrak hij zijn stilzwijgen en hield hij een gloedvol betoog over de Westerse (kerk)muziek als waarheidsbewijs voor het Christendom². Dat deed hij nadat hem in Castel Gandolfo twee eredoctoraten waren verleend door de Pauselijke Universiteit Johannes Paulus II in Krakau en de Muziekacademie van Krakau.

Hemel

Aan het begin van zijn dankrede vertelde hij hoe hij in zijn jeugd volop genoten had van de feestelijke muziek in de liturgie. "Het blijft voor mij onvergetelijk hoe bijvoorbeeld bij de eerste klanken van de Kröningsmesse van Mozart op één of andere wijze de hemel openging en de tegenwoordigheid van de Heer heel diep te beleven viel." Maar ook is hij ingegroeid in de Liturgische Beweging die de gelovigen heel direct bij de liturgische handelingen wilde betrekken en dus ook meer wilde laten participeren in de muziek. Het Tweede Vaticaanse Concilie heeft beide aspecten benadrukt, maar in de praktijk ontstonden er grote spanningen tussen degenen die vonden dat er in de liturgie alleen nog maar plaats was voor samenzang - grote koorwerken zouden alleen nog in concerten uitgevoerd kunnen worden - en anderen die bevreesd waren voor een culturele verarming van de Kerk.

Bronnen

Op zoek naar een verzoening tussen beide standpunten, stelt Benedictus de vraag: "Wat is muziek eigenlijk?" Wat is haar oorsprong en wat is haar doel? Hij benoemt dan drie bronnen waaruit de muziek opwelt: de ervaring van liefde, van rouw en van de ontmoeting met het goddelijke. Dit geldt voor alle culturen, maar in bijzondere mate voor het christendom.

Onovertroffen

De emeritus-paus durft de stelling aan dat alle culturen en religies grote kunstwerken hebben voortgebracht, maar dat de westerse muziek, die zijn oorsprong vindt in het christelijke geloof, onovertroffen is. Veel grote muziekwerken - van componisten als Palestrina, Bach, Mozart en Bruckner - zijn geworteld in de liturgie, daar waar God en mens elkaar ontmoeten in Jezus Christus. De muziek is dan als het ware een groot en zuiver antwoord op de ontmoeting met de Waarheid. Voor Benedictus is deze muziek zelfs een bewijs voor de waarheid van het christendom!³ Hoewel ze niet altijd en overal in de liturgie uitgevoerd moet worden, zou ze ook niet uit de liturgie mogen verdwijnen, omdat deze muziek kan leiden tot een bijzondere wijze van deelnemen aan de heilige liturgie, het geheim van het geloof. Het zijn grote woorden, maar hebben we die niet nodig om te blijven streven naar kwaliteit in de kerkmuziek? Zodat de liturgie werkelijk beleefd kan worden als een ontmoeting met de Waarheid? <

Bert Stolwijk

¹ Veel van zijn toespraken en artikelen over dit onderwerp zijn gepubliceerd in het boek *Im Angesicht der Engel. Von der Musik im Gottesdienst.* (Herder Verlag, 2008)

² De gehele toespraak is te lezen op www.rkdOCUMENTEN.nl (zoeken op trefwoord 'waarheidsbewijs')

³ "Sie ist für mich ein Wahrheitsbeweis des Christentums." In de Nederlandse vertaling van rkdOCUMENTEN.nl is deze zin weggelaten.

Evangelii Gaudium (3)

De sociale dimensie van het Evangelie

Zonder haar sociale dimensie loopt de Kerk het risico haar evangeliserende zending 'te verminken' zegt paus Franciscus in *Evangelii Gaudium*. Daarmee is de toon gezet en blijkt hoeveel waarde de paus hecht aan het engagement met anderen dat volgens hem bij de kern van het geloof hoort. Liefde neemt daarbij een centrale plaats in.

Aan het begin van *Evangelii Gaudium* spreekt de paus over een aantal gevaren van de huidige wereld, zoals 'individualistische treurigheid', een 'ziekelijk zoeken naar oppervlakkige genoegens' en een 'zich opsluiten in eigen belangen'. Dat heeft als gevolg dat er 'geen ruimte meer is voor de ander', met name voor de armen, dat men 'niet meer luistert naar de stem van God' en dat men 'niet meer het enthousiasme leeft van het goede doen'. Als antwoord hierop spreekt de Heilige Vader in het eerste hoofdstuk van *Evangelii Gaudium* over de evangeliserende gemeenschap die haar geloof uit in de liefde voor de naaste. Met name de armen zijn volgens de paus 'de bevoorrechte ontvangers van het Evangelie' en dus moet naar hen de meeste aandacht uitgaan. De paus doet daarmee een oproep aan de Kerk die niet bang moet zijn om 'naar de randgebieden te gaan', en om 'de geur van de schapen' aan te nemen, en die 'beter gekneusd, gewond en vuil' kan zijn 'dan gesloten en vastgeklampt aan eigen zekerheden'.

Een antwoord op de liefde van God

De sociale dimensie van de evangelisatie komt dan in het vierde hoofdstuk van *Evangelii Gaudium* uitgebreid ter sprake. Paus Franciscus noemt allereerst de oneindige liefde van de Vader die

ieder menselijk wezen een 'oneindige waardigheid' geeft. Een daadwerkelijke broederlijke liefde geldt volgens hem als antwoord op die absolute belangeloze gave van God, waarbij Franciscus waarschuwt tegen een soort 'naasteliefde a la carte' omdat Jezus' gebod van de liefde alle dimensies van het bestaan insluit.

De paus benadrukt dat de godsdienst niet alleen bestaat 'om de zielen op de hemel voor te bereiden' maar dat God het geluk van zijn kinderen ook op deze aarde wil. Hij noemt de heilige Franciscus van Assisi en de zalige Teresa van Calcutta (Moeder Teresa) als voorbeelden van

mensen die vanuit hun authentiek geloof een diep verlangen hebben om de wereld te veranderen, waarden door te geven en iets beters na hun verblijf op aarde achter te laten.

Geroerd door het verdriet van anderen

Volgens de paus is iedere christen en iedere gemeenschap geroepen 'instrument van God te zijn voor de bevrijding en de ontwikkeling van de armen'. Hij verwijst daarbij naar de apostel Johannes in diens eerste brief: "Hoe kan de goddelijke liefde blijven in een mens die geld genoeg heeft, en toch zijn hart sluit voor

de nood van zijn broeder?" (1 Joh. 3, 17). Het gaat er volgens de heilige Vader om dat wij 'ten diepste geroerd worden ten overstaan van het verdriet van anderen'. Dat is volgens de paus ook de mentaliteit van de kerkvaders geweest, waarbij de onderlinge liefde als cultureel alternatief en profetische verzet gold tegen het heidense hedonistische individualisme.

Keuze voor de armen

De Bijbel spoort ons aan en nodigt ons uit tot broederlijke liefde, nederig en edelmoedig dienstwerk, gerechtigheid en barmhartigheid jegens de arme. Jezus heeft ons deze weg van erkenning van de ander met zijn woorden en gebaren gewezen, houdt de paus ons voor. 'De Heiland is in een stal geboren, tussen de dieren, zoals dat gebeurden bij de armsten.' Jezus vereenzelfdigde zich bovendien met hen: "Ik had honger en gij hebt Mij te eten gegeven" (Mt.25,35). Deze goddelijke voorkeur heeft consequenties in het geloofsleven van alle christenen, beweert Franciscus, 'die geroepen zijn dezelfde gezindheid als Jezus (Fil. 2,5) te hebben'. Daarom heeft de Kerk de keuze voor de armen gemaakt en wil de paus 'een arme Kerk voor de armen'. De heilige Vader gaat zelfs zover dat hij zegt dat wij ons door de armen moeten laten evangeliseren omdat ze ons

veel te leren hebben. 'Wij zijn geroepen Christus in hen te ontdekken', zegt hij.

Op de ander gericht

Bijna samenvattend zegt de paus dan dat we vóór alles een op de ander gerichte aandacht moeten hebben en dat deze aandacht van liefde het begin is van een daadwerkelijk zoeken naar zijn welzijn met daarbij een voorkeursoptie voor de armsten. We zijn als christenen geroepen om zorg te dragen voor de meest brozen van de aarde. Daarbij moeten we volgens de paus ook aandacht schenken aan nieuwe vormen van armoede: daklozen, drugsverslaafden, vluchtelingen/migranten, noodlijdende volken, steeds eenzamer en in de steek gelaten ouderen. Opvallend genoeg betreft Franciscus bij de zorg voor de meest brozen van de aarde ook de zorg voor de ongeboorte kinderen.

Dialogo

In het vierde hoofdstuk van *Evangelii Gaudium* gaat paus Franciscus ook in op wat hij de maatschappelijke integratie van de armen noemt. De mensenrechten mogen bovendien niet verstikt worden en vrede mag zich niet beperken tot een afwezigheid van oorlog. En de sociale dialoog moet als een bijdrage aan de vrede worden beschouwt. Het

gaat dan om de dialoog met de staten en maatschappij, de culturen en wetenschappen en ook om de oecumenische dialoog, de relaties met het Jodendom en de interreligieuze dialoog met de islam. Franciscus sluit af met de opmerking dat hij 'getracht heeft de onvermijdelijke sociale dimensie van de boodschap van het Evangelie te verduidelijken om alle christenen te bemoedigen deze altijd te tonen in hun woorden, houdingen en daden'. <

Eugène Brussee, diaken

Dit is de derde en laatste bijdrage in een serie van drie. In de eerste bijdrage heeft mevrouw Mirjam Spruit-Borst deze pauselijke exhortatie in het algemeen toegelicht en het belang en de vreugde van de evangelisatie (zie *SamenKerk*, september 2015). In de tweede bijdrage is pastoor Eric van Teijlingen ingegaan op de betekenis van het Woord van God en in het bijzonder de homilie (zie *SamenKerk*, oktober 2015). Deze drie artikelen zijn gebaseerd op een cursus die de auteurs in 2015 hebben gegeven bij ons opleidingscentrum De Tiltenberg.

De bedoeling van deze serie artikelen is om aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel (met name van het Oude Testament) in de kerkelijke architectuur. We behandelen al menige kerk in binnen- en buitenland. Ook in ons eigen bisdom zijn interessante kerken: de uwe? Is er ooit een boekje over verschenen? We zijn geïnteresseerd. Vandaag weer naar Westfriesland: Hoogkarspel komt nu aan de beurt. Een kerk met een opmerkelijke inventaris.

Gotische Laurentiuskerk, gravure uit 1724

Charles Eyck in Hoogkarspel

In 'De Streek' vinden we veel interessante kerken uit allerlei periodes: Lutjebroek (met zijn vrome geschiedenis), Grotebroek (met grote kerken), de beide Blokkers en de twee karspels (vroeger 'kerspels'): Boven- en Hoogkarspel. In 1363 gingen de vrijheid van Grootbroec en die van Boeven-Kerspel samen tot de Stede van Broeck en later kwamen daar Lutjebroek (1402) en Hoogkarspel (1403) nog bij. Dit 'steden'-verband werd pas opgeheven in 1807.

Hoogkarspel werd in 1811 een zelfstandige gemeente (tot 1979). Ten zuiden van het dorp werd in 1885 de spoorlijn Hoorn - Enkhuizen aangelegd. Na de Tweede Wereldoorlog is het dorp flink uitgebreid naar het noorden en tussen het oude dorp en de spoorlijn. We bekijken de St. Laurentiuskerk in Hoogkarspel (1930 Tholens).

De watertoren en de protestantse kerk

Het meest bijzondere herkenningspunt van het dorp is de watertoren. Deze opvallende twaalfzijdige bakstenen toren verrees in 1930 naar ontwerp van B.F. van Nievelt en W. Mensert. Geen kerkspits op de top, maar een koepelvormig dak. Hij is sober, maar toch opgesierd met – zoals dat deftig heet – expressionistische details. Het dorp zelf valt op door een enorm winkelcentrum met een groot plein. Direct aan het plein grenst de vriendelijke moderne protestantse kerk met een open klokkentorentje. Ooit stond hier een middeleeuwse kerk. Een nog oudere kerk stond 1 kilometer noordelijker bij de Kadijk. Al in de 12e eeuw werd de kerk verplaatst. In het midden van de 13e eeuw had de St. Nicolaasabdij van Hemelum in Friesland hem in bezit. Maar de Hollandse graven gingen zich er ook mee bemoeien. De middeleeuwse kerk werd in 1828 vervangen door een achthoekige kerk met een klein middentorentje. Toen de katholieken in 1930 hun kerk aan de overkant wilden bouwen, moest nog speciale ontheffing worden gevraagd omdat die te dicht bij de protestantse kerk zou komen te staan. De protestanten verjongden zich: in 1968 werd een nieuw gebouw neergezet. Teken van geestelijke vernieuwing is dat ze, om de tegenwerking in 1930 goed te maken, de katholieke overburen in 1988 uitnodigden mee te doen aan het Conciliaire Proces. Een gezamenlijke kerstevens werd verstuurd en zo werd alles weer OK.

De St. Laurentiuskerk

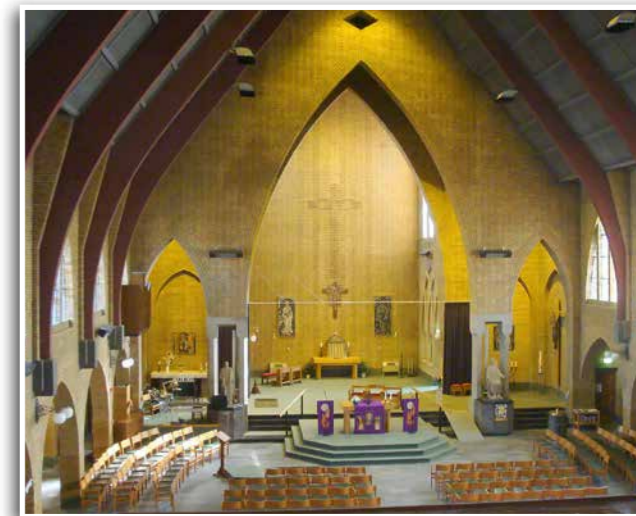
Tussen 1899 en 1920 nam de totale bevolking toe met 46,3 %; het aantal katholieken evenwel met 80,9 %! Hoog tijd voor een eigen parochie los van Westwoud, waar katholieken voor die tijd naar toe moesten. In 1925 kerkte men hier in een boerderij, vanaf 1928 in een bollenschuur. Wanneer zou de echte kerk komen? Dat werd de brede, aan de oude patroon van Hoogkarspel St. Laurentius gewijde kerk aan de ander kant van het grote winkelplein. Het gebouw maakt een wat barse indruk, maar dat effect wordt ruimschoots goed gemaakt door de sierlijke torens die als twee mooi bewerkte kandelaars het hoogkoor flankeren. De kerk werd in 1929-1930 gebouwd naar ontwerp van K.P. Tholens, die ook tekende voor de bouw van het raadhuis in 1958 na de brand van het oude raadhuis alhier. In Amsterdam bouwde hij de 'Chassékerk', ook bekend door zijn leuke torentjes en helaas niet meer in gebruik. In 1930 kwamen de zusters Ursulinen naar Hoogkarspel. De kerk kreeg een orgel en groeide en bloeide. Half mei 1941 scheerde raketings een bommenwerper langs de kerk. Om van de schrik te bekomen konden men in 1941 de eerste neomist van de parochie binnenhalen.

Charles Eyck en anderen

Inmiddels had de kerk een aardige inventaris gekregen. Heel opvallend zijn de glasreliëfs van Charles Eyck (1897-1983). Hij was Limburger (geboren en begraven in Meerssen), maar volgde zijn opleiding

in Amsterdam. Zijn doofheid compenseerde hij ruim ('zou mijn handicap voor geen goud willen missen'). Hij trok op met de toen progressieve kerkelijke beweging 'De Gemeenschap' en werd bevriend met Bertus Aafjes. Beroemd is hij door zijn schilderijen in Zuid Limburg, Zeist en in Jeantes (Noord-Frankrijk). Hij hanteerde vrije losse vormen met een grote decoratieve kracht. Die zien wij ook in Hoogkarspel! Aan de koorwand met prachtige baksteenversiering hangt een voorstelling van Charles Eyck van de gekruisigde Christus omringd door scènes uit Jezus' leven. Jezus' geboorte, de vlucht naar Egypte, zijn doop, de roeping van de apostelen, de storm op het meer, de wonderbare visvangst, de bewening van Jezus en zijn Verrijzenis. Dan zijn er ook nog twee reliëfs van Charles Eyck die Maria en Johannes, die Jezus aan het kruis terzijde stonden, verbeelden. Twee vierkante glasreliëfs van St. Jozef en Maria maakte hij ook nog in 1936. Jozef is door hem niet als brave voedstervader afgebeeld, maar als patroon van de kerk. Hij draagt een Sint Pietertje in zijn handen. Maria is vrolijk afgebeeld met een vogeltje.

De kruiswegtaferelen bestaan ook uit glasreliëfs, maar deze zijn van de hand van Henri Schoonbrood uit Maastricht. De laatste statie kwam in 1942 gereed. Fraaie beelden van Frans Timmermans uit 1954 ter gelegenheid van het 25-jarig

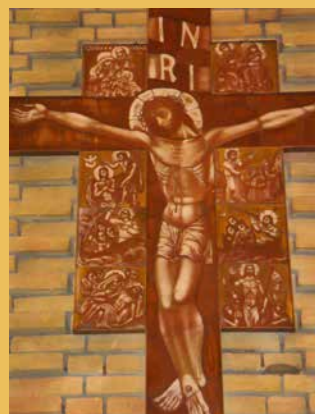
Interieur

bestaan van de parochie stonden eerst opzij, maar flankeren nu het hoogkoor: Laurentius links en rechts een Heilig Hart in een moderne versie. De doopkapel achterin bevat een serie ramen over de doop van Jesus en de tekst: 'dit is mijn welbeminde'; deze zijn van de hand van Henri Schoonbrood. In 1979-80 zijn alle glasramen van het schip vernieuwd door het atelier van Frans Balendong. In 1995 vierde de parochie het 65-jarig bestaan van de kerk en verscheen een aardige parochiekroniek. Jammer dat het oude orgel uit 1930 (van Blaisse & Strunk uit Rotterdam) het niet meer doet. De zang wordt nu begeleid met een elektronisch instrument (!). Maar gelukkig worden de klokken nog met de hand geluid! De geschiedenis gaat verder en hopelijk kan deze aangenaam ruime kerk nog lang mensen blijven uitnodigen en troosten. <

Hein-Jan van Ogtrop

St. Laurentius nu, K.P. Tholens 1930

Kruis met voorstellingen uit Jezus' leven van Charles Eyck

St. Jozef, patroon van de kerk, past op de Sint Pieter

H. Hart nieuwe stijl

Meer afbeeldingen van de kunstwerken vindt u op de website www.kerkengek.nl. Waardevolle informatie over de streek is te vinden in het boek 'Stede Broec' van de priester-historicus Bertus Voets, Stolphoevereeks Westfries Historisch Genootschap 1979. Een beknopte geschiedenis van de parochie van de H. Laurentius in Hoogkarspel van de hand van J.M. Morsink verscheen in 1994.

Rorate caeli desuper, et nubes pluunt justum

Ge zult getroost worden, getroost worden, mijn volk!

Spoedig zal uw heil komen.

Waarom verliest u zich in verdriet,
terwijl dit juist uw smart verdiept heeft?

Vrees niet, Ik zal u redden.

Want Ik ben de Heer, uw God,
de Heilige van Israël, uw Verlosser

Tekst uit "Rorate caeli", gebaseerd op Jesaja 45,8

De agenda en activiteiten van onze bisschoppen vindt u terug op de website van het bisdom www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl en op www.arsacal.nl

Uit de kroniek van de bisschoppen

Opening tentoonstelling

De Nieuwe Kerk in Amsterdam was op 1 oktober het decor van de opening van de tentoonstelling 'Rome, de droom van Constantijn'. De beide bisschoppen waren daar aanwezig. >

Bavofeest

Op 4 oktober vierde de beide bisschoppen met de leden van het Haarlemse Kathedraal Kapittel het Bavofeest in de Kathedraal. Zij zongen gezamenlijk de vespers en ontmoette elkaar daarna informeel. >

Feestelijkheden

Op zondag 11 oktober was de bisschop hoofdcelebrant tijdens de feestelijke viering b.g.v. het 175 jarig bestaan de parochie H.H. Petrus en Paulus te Den Helder.

De hulpbisschop was die dag in Heemskerk om daar het 50-jarig bestaan van de Mariakerk te vieren. v

Vluchtelingen

De hulpbisschop was op 16 oktober aanwezig bij een ontmoeting met vluchtelingen die zijn opgevangen in 'De Koepel' te Haarlem. v

Uw geloof op vakantie

Diverse reacties kregen we op de oproep om 'uw geloof op vakantie' met ons te delen. Kapelletjes, kaarsjes, Mariabeelden... De mooiste beelden delen we hier met u. Dank voor de inzendingen!

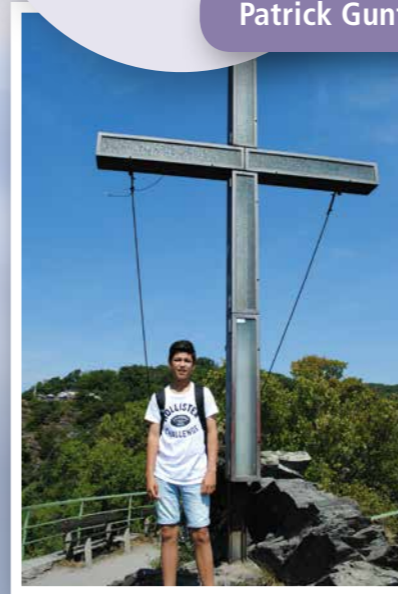

'Tijdens een fietstocht in Twente raakten we de weg kwijt. We volgden op goed geluk in de buurt van Goor een bordje naar een Mariakapel. We vonden het nog maar tien jaar oude kapelletje vrij spoedig en staken een kaarsje aan. Tot onze verbazing was hier even verder het knooppunt dat we zochten. Ondanks de dreigende wolken kwamen we droog thuis op de camping.'

Nelly en Cor Langendijk

'Tijdens onze vakantie in Duitsland hebben we tal van kerken bezocht. Dit is mijn zoon bij het Kruis op de berg in Cochem.'

Patrick Gunther

'Een kaars opgestoken in Lourdes, waar we waren als 'hulppelgrim' én vakantieganger.'

Jan van Schagen

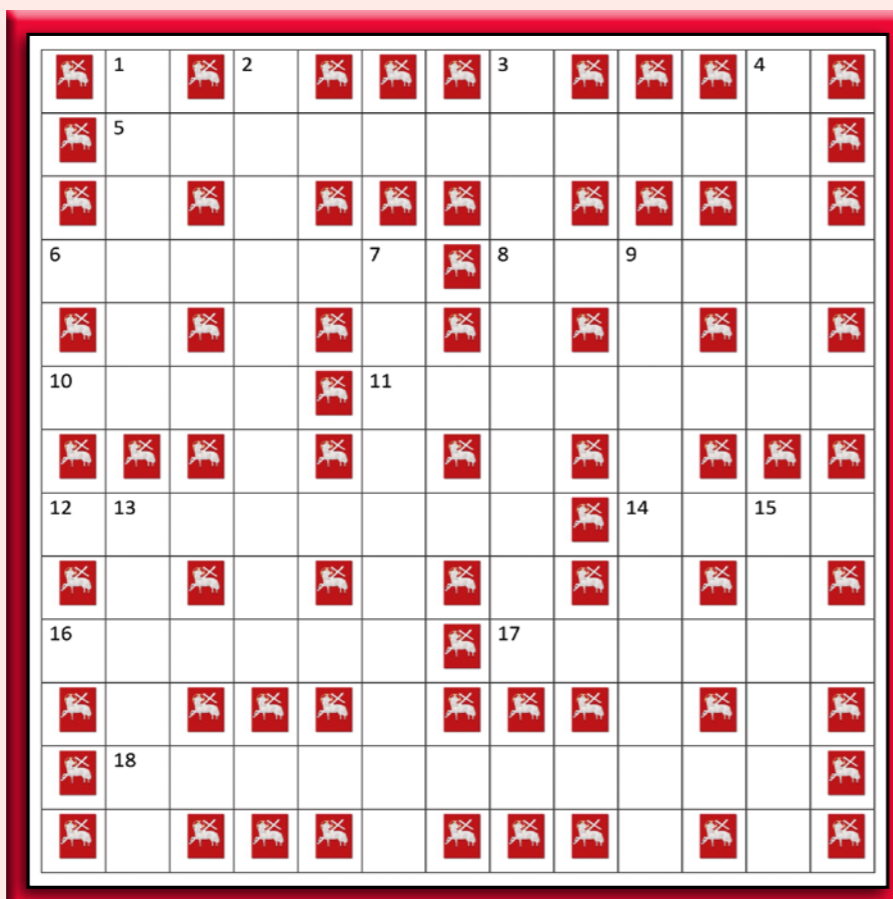

'Tijdens onze 7-daagse pelgrimstocht van het Peerke Donderspad staken wij bij diverse kapelletjes de Peerke Donderskaars op. Zo baden wij ook op deze plek in Brabant voor de oorlogsslachtoffers van 1940-'45, maar ook voor de oorlogsslachtoffers van nu.'

Yvonne de Weerd

'n beetje crypto

Horizontaal

5. Bezig zijn op dit medium straalt wat uit **6.** Scherpe vruchten? **8.** Zonder S ligt dit land opeens een stuk zuidelijker **10.** Ook een heilige in die gang **11.** Het eten verzorgen, terwijl je ongeveer die ziekte hebt **12.** Een klein insect in wording is ook speelgoed **14.** Een onbuigzame Aziat zo te horen **16.** Vader en dat meisje aan de maaltijd **17.** Is die Nederlander een slaapkop? **18.** Beneden, maar wel rechttop

Verticaal

1. Twee dieren op de Bijbelse berg **2.** Vrucht van de eerste mens? **3.** Kampeergerei waar wel een paar gaten in zitten **4.** Er niet aan beginnen, maar je wordt er wel mee van **7.** Een licht in het donker, maar gaat onbevredigend uit **9.** Het begin van de school, maar het is wel prima **13.** Een insect dat bidt, spreekt goed **15.** Als je hier een punt op zet, wordt het behandeld

Winnaars oktober 2015:

- Mw. A. Bonouvrie, Sint-Pancras;
- M. Klinkenberg, Haarlem;
- Mw. C. ter Schure, Badhoevedorp.

Wierook, sigaren en kathedralen

Het was eigenlijk even langs me heen gegaan, maar met de katholieke recensent Kees Fens is een tijdperk heengegaan. Voor me ligt de lijvige biografie door literator Wiel Kusters, *Mijn versnipperd bestaan. Het leven van Kees Fens (1929-2008)*, die tevens een beeld geeft van de katholieke kerk in Nederland van de afgelopen zestig jaar. Maar ook van de Nederlandse literatuur, ongeveer vanaf de naoorlogse periode (*De avonden* van Van het Reve, *De donkere kamer van Damocles* van Hermans, Wolkers, door Fens ontdekt). Het is niet eenvoudig om de passies die Fens in zijn persoon verenigde, onder een noemer te brengen. Hij was het die een nieuwe literatuurkritiek voorstond (*Merlyn*), waarbij het biografische geen rol meer mocht spelen. Hoe valt dat te rijmen met het door en door herkenbareatholicisme van de Amsterdamse jongen uit de Chasséstraat in Amsterdam, die het verdwijnen van de Chassékerk tot zijn laatste snik betreunde, maar 20 jaar niet naar de kerk ging vanwege vermeende frivoliteiten in de liturgie? Ik zie toch een overeenkomst: in beide gevallen is het de hang naar objectiviteit, die dicht bij de glans der eeuwigheid zou staan dan een subjectieve menselijke uiting.

Begin zestiger jaren lijkt Fens even te wankelen als hij kennis maakt met het dichtwerk van de jonge Oosterhuis. Gevoed door experimentele poëzie, maar met een sterk gevoel voor gemeenschap en traditie, Fens raakt ervan onder de indruk. Toch duurt de liefde maar kort: als hij een voorganger in de Paasnacht hoort zeggen: "Zalig Pasen, Toon", is voor hem de maat vol. De teloorgang van de cultuur wordt in de biografie steeds meer een zeurderige ondertoon, die hoofdpijn verwekt, ongetwijfeld omdat hier een subtiele zelfverheffing gepaard gaat met een blindheid voor nieuwe creativiteit.

Ook later wil Fens graag het diepzinnige van het oppervlakkige scheiden: zelfs reisprogramma's worden als banale onzin geschetst totdat hijzelf gaat reizen. Het verschilt niet van mensen die beweren dat na Bach en Beethoven niets meer van belang is gemaakt, hierbij volkomen doof voor blues, jazz en funk, allemaal niet-Westerse invloeden. Is het een volkomen op het verleden van Europa gerichte maatstaf, waarbij al het moderne

wel moet verbleken? Of is het de bescheiden komaf van Fens, waardoor de selfmade man cultuur ziet als iets heiligs dat niet mag worden ontwijfd? Toch ligt de zaak bij Fens ingewikkelder: zijn oog voor nieuwe experimentele literatuur was fenomenaal. Wel moeten we concluderen dat Fens waterdichte schotten eiste tussen geloof en cultuur, zodat niets wederzijds elkaar zou kunnen doordringen. Dat die wederzijdse doordringing nu juist kenmerkend was voor de door Fens verheerlijkte Middeleeuwen: tijd van kathedralen, van kloosters, handschriften, Bernardus en Frits van der Meer, betekent dat een krachtige nostalgie deze biografie doordeesemt. Bij het lezen van biografieën van katholieke cultuurdragers als Van Duinkerken, Bomans en nu Fens – geen van allen met directe toegang tot de katholieke theologie zoals de elite van de clerus die had, al delen ze het masculiene

perspectief – bekruipt me het gevoel dat zij op één of andere wijze onder de maat van het artistieke zijn gebleven en geen ongebroken verhouding tot de moderne cultuur konden ontwikkelen. Althans, in Nederland zijn de dichters van niveau van protestantse huize: Nijhoff, Achterberg. Ik heb de vraag eens voorgelegd aan Michel van der Plas die erdoor getroffen was, maar ook geen antwoord had. Nog eerder, als 'angry young man' heb ik naar *De Tijd* geschreven, waarom Kees Fens de kerk telkens

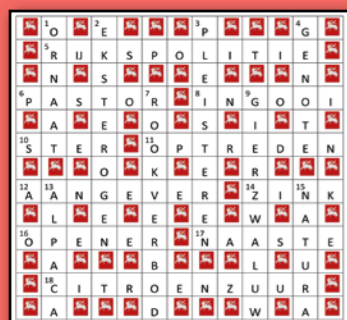
de sfeer gaf van een deftige Engelse herenclub. De hoofdredacteur bedankte me, maar wilde de brief niet plaatsen. Ik denk dat de katholieke kunstenaar onbewust teveel cultuur meedraagt om het zich persoonlijk eigen te kunnen maken, voorwaarde voor echte kunst. De protestantse liefde voor het Woord, met voorbijgaan van veel wezenlijks in het christendom overigens, is kennelijk een goede voedingsbodem voor poëzie. Waarom catholicisme en kunst het in het buitenland wel geslaagd samen kunnen gaan: neem Gezelle, of de componist Messiaen, weet ik niet. Met Fens zijn we getuige van een maximaal vasthechten van geloof aan een specifieke cultuur, met alle aantrekkelijkheid en risico's van dien. <

Marcel Poorthuis

Stuur uw oplossing o.v.v. naam en adres vóór 26 november 2015 naar de redactie van *SamenKerk*, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Onder de goede inzenders worden een aantal prijzen verloot.

Oplossing oktober 2015:

In de parochiebladen van september en oktober wordt geschreven over de oktobermaand als rozenkransmaand en als missiemaand. In veel magazines ook al een vooruitblik naar november met de vieringen van Allerheiligen en Allerzielen. Buiten wordt het al aardig herfstig... Binnen bladeren we door de parochiebladen van ons bisdom.

In parochieblad *Kakoliet* van de Petrus-en-Paulus-parochie in **Bergen** wordt teruggekeken op de jaarlijkse lichtjesavond op 5 augustus jl. Die avond zijn in het centrum van dit dorp de huizen, tuinen en straten verlicht door tienduizenden kleine (kaars)lichtjes. En zo ook de kerk aldaar. "Veel mensen vonden hun weg naar onze kerk om niet alleen de prachtige lichtjes te bewonderen en zelf een kaarsje te branden, maar ook om naar het gezang van de 11-jarige Marie-Juliette te luisteren. Het was soms werkelijk dringen in de kerk, een onvergetelijke avond voor velen waarbij ook plaats was voor een persoonlijk stil moment. Wij danken alle vrijwilligers die deze avond mogelijk hebben gemaakt", aldus deze terugblik. In de kerk hadden die vrijwilligers maar liefst 1.400 waxinelichtjes geplaatst.

Op dit moment wordt er verbouwd in **Enkhuizen** en straks verhuisd. Misschien zijn ze al een heel eind op streek in de Streek... Want, zo lezen we in *Kontakt*, de verbouwing en verhuizing duurt zes tot acht weken. En men is begin september van start gegaan. De voormalige bibliotheek in deze stad wordt een katholieke kerk. Naast een kerkzaal komt er ook een parochiecentrum. In de kerkzaal is ruimte voor 100 zitplaatsen, maar bij grote vieringen is er plaats voor 250 personen. Het parochiecentrum bestaat uit een grote ontvangst-/koffieruimte, secretariaat, vergaderzaal en oefenruimte voor de koren. De parochie bereidt zich voor op een verhuizing naar een nieuwe ruimte. We wensen hen geluk in hun nieuwe behuizing. Een editie verder van dit parochieblad werden de vrijwilligers opgetrommeld om mee te helpen met schuren, verven en poetsen... Om de kosten te drukken. Succes harde werkers.

De kinderen van de parochie O.L.V. Koningin van de Vrede en de parochie O.L.V. van de Allerheiligste Rozenkrans uit **Amsterdam** hebben op zondag 18 oktober een tientje van de rozenkrans gebeden. Verbonden met elkaar door tien geregen kralen. Dit in het kader van 'Kinderen bidden voor oorlogskinderen'. Dat er spoedig vrede mag komen.

De parochie van **Amsterdam-Noord** viert een aantal bijzondere jubilea en activiteiten. Vorig jaar werd de (ver)nieuw(d)e kerk ingewijd en in gebruik genomen. Begin september vierde pastoor Nico van der Peet daar zijn zilveren priesterfeest en in oktober heeft onze oud-hulpbisschop, Mgr. Jan van Burgsteden, de nieuwe gebrandschilderde ramen ingezegend. De vijf nieuwe ramen in de apsis van de kerk zijn ontworpen en gemaakt door Isa Ondráček. Ze zijn begin van de maand geplaatst. Verderop in het parochieblad *Parasol* een interview met de Tjechisch-Nederlandse kunstenaar. Thema van de ramen is 'de schepping', naar de Bijbelboeken Genesis en de eerste brief van Paulus aan de Korintiërs, waar Christus als de tweede Adam wordt voorgesteld. Het eerste raam beeldt de natuur uit. Kleine voorwerpen zijn uitvergroot, want de natuur is in haar kleinheid ook groots. Het tweede raam beeldt de schepping uit met de dag, de zon, de bloemen en de mens, Adam, die nog wakker gemaakt moet worden. Het derde raam gaat over de eucharistie, brood en wijn. God verwacht van de mens dat hij deze producten mede-schept, want wij zijn hoeders van Gods schepping. Het vierde raam beeldt de nacht uit, het moment van rust en inspiratie.

In *NicolaasNieuws* van de Nicolaasparochie (**Amsterdam**) een mooi artikel onder de titel "Voor eeuwig van Hem" van Zr. Maria Iuxta Crucem van de 'Blauwe Zusters' uit Heiloo. U heeft haar daar vast wel een keertje gezien. Op 18 oktober jl. heeft ze haar eeuwige geloften afgelegd. Zr. Maria besloot ooit theologie te gaan studeren, uit een soort nood van kennis, aan weten, aan snappen wie Hij toch was. "Al snel wist ik dat een studie en daarna een baan niet genoeg was voor mij. Ik wilde méér geven aan de Heer. Maar hoe? Ik had nog nooit een vrouwelijke religieuze gezien... Ik zocht en werd tijdens een bezoek aan Taizé door een Nederlandse priester op het pad van het religieuze leven gezet. Ik probeerde her en der wat, maar ik vond mijn draai niet. Ik raakte gefrustreerd en kreeg de neiging God en wat Hij dan ook van me wilde, ver van me af te werpen. (...) Op een gegeven moment liet ik mijn opstandigheid los (...) ik werd ziek, en had te veel tijd om na te denken. Ik voelde me totaal verloren en wist maar één ding te doen: te stamelen 'Mijn Heer en mijn God'. Dat was genoeg om de weg terug naar Hem te vinden."

De H. Martinusparochie in **Medemblik** doet haar naam eer aan: op 11 november is de kerk open van 18 tot 20 uur. De oproep die te lezen is in *Martinus Mantel*: 'Kom met je lampion, laat je lied horen, en laat je verrassen op een heerlijke tractatie!'

1

< 1. Willibrordzondag 8 november

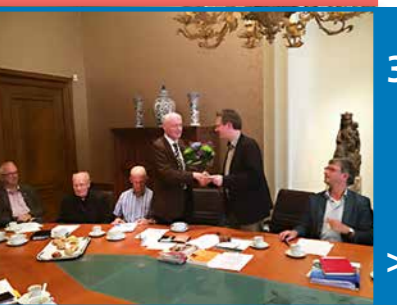
De jaarlijkse Willibrordzondag werd in 1949 ingesteld ter ondersteuning van het werk voor oecumene en evangelisatie. De heilige Willibrord is immers de patroon van alle Nederlandse christenen, katholieken en protestanten. De Katholieke Vereniging voor Oecumene kiest elk jaar een thema voor Willibrordzondag. Dit jaar wordt de dag gevierd op 8 november en staat deze in het teken van de encycliek 'Laudato Si' van paus Franciscus, onder het motto: 'Ons Gemeenschappelijk Huis - Een Gezamenlijke Zorg'. De encycliek is door de wereldwijde oecumenische beweging met enthousiasme ontvangen. Metropoliet Yoannis Zizioulas zei namens Oecumenisch Patriarch Bartholomeus van Constantinopel dat de publicatie van 'Laudato Si' "een aangelegenheid is van grote vreugde en tevredenheid voor orthodoxen." Olav Fyske Tveit liet namens de Wereldraad van kerken weten dat deze encycliek laat zien dat "de zorg voor het milieu tot het hart van het christelijk geloof behoort en dat we deze als christenen aan de orde moeten stellen samen met alle mensen die zorg hebben voor onze gezamenlijke toekomst." Ook in Nederland is vanuit de oecumenische beweging met waardering en enthousiasme op de encycliek gereageerd. Info: www.oecumene.nl >

2

< 2. Diakenwijding 14 november

Op zaterdag 14 november zal Mgr. Jos Punt de kandidaten Mariusz Momot, Jan Jaap van Peperstraten, Jeroen Hoekstra en Paul Leferink door handoplegging en gebed wijden tot diaken. De plechtigheid vindt plaats in de grote kapel van Onze Lieve Vrouw ter Nood in het heiligdom te Heiloo en de aanvang is om 10.30 uur. >

3

< 3. Diakenkring

Diaken Eugène Brussee heeft op 29 september het voorzitterschap van de Diakenkring van het bisdom Haarlem-Amsterdam overgenomen van diaken André Weijers. Emeritushulpbischop Jan van Burgsteden s.s.s. prees diaken Weijers om zijn inzet en dankte hem daarvoor. De Diakenkring, bestaande uit ruim 45 diakens, komt gemiddeld vijf keer per jaar bijeen om over verschillende onderwerpen gerelateerd aan het ambt van diaken te spreken. Ook fungeert de kring als een 'adviescollege' aan de bisschop. En ieder jaar wordt in gezamenlijkheid met de collega's van Rotterdam een studiedag georganiseerd. >

4

< 4. Nalatenschap

Steeds vaker kiezen mensen ervoor om naast de directe nabestaanden ook een of meerdere goede doelen in hun testament op te nemen. Dit kan ook uw parochie zijn. U kunt denken aan een legaat of een fundatie (een soort fonds voor misintenties). Meer informatie bij uw eigen parochie. >

5

< 5. Kustersdag 2016

Op 27 februari wordt in Heiloo wederom een kustersdag georganiseerd, waarbij ontmoeting en uitwisseling centraal staan. Naast een eucharistieviering en een lezing over aspecten van het kusterschap, worden er diverse workshops gehouden. Aanmelding: 072-5051288, info@olvternood.nl >

< 6. Kerkbalans 2016: vernieuwde website

De kerk is een plek die inspireert. De boodschap, de sacramenten zoals de doop, de gemeenschap, het gebouw, ze geven bezieling voor het leven van elke dag. Geef die inspiratie door. Geef aan Kerkbalans. De actie Kerkbalans wordt gehouden van 17 januari t/m 31 januari 2016. Voor een succesvolle campagne (bijv. een speciaal stappenplan), kijk op de vernieuwde website: www.kerkbalans.nl >

6

> 7. Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) voor parochies

De Rooms Katholieke Kerk in Nederland is door de Belastingdienst erkend als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Tot de Rooms Katholieke Kerk in Nederland behoren onder andere bisdommen, parochies, PCI-en andere katholieke instellingen. Wie aan een ANBI een gift doet, mag het bedrag van de gift aftrekken van de inkomstenbelasting. Een ANBI die giften, legaten of erfenissen ontvangt, is vrijgesteld van schenk- en erfbelasting. Deze fiscale voordelen zijn, in tijden waarin de financiën van veel parochies en PCI-en onder druk staan, van groot belang. Om gebruik te mogen maken van deze voordelen geldt de ANBI publicatieplicht. De publicatieplicht van ANBI's heeft als doel om gevers aan een ANBI inzicht te verschaffen in het functioneren van die ANBI, de zogenaamde transparantie. Per 1 januari 2016 moeten ook parochies en PCI-en aan deze publicatieplicht voldoen. Op een landelijke website van de Rooms Katholieke Kerk in Nederland worden de betreffende gegevens gepubliceerd. Parochies en PCI-en hoeven zelf vooralsnog geen actie te ondernemen. Zij ontvangen binnenkort meer informatie van het bisdom. >

> 8. Vastenestafette 2016

De veertigdagentijd leent zich bij uitstek voor bezinning in verbondenheid. In Rome vierde de geloofsgemeenschap de tijd van voorbereiding op Pasen steeds in een van de kerken. De gelovigen trokken met hun bisschop van kerk naar kerk. Het deed denken aan Mozes die met het volk van God het duistere Egypte uittrok op weg naar het Beloofde Land. Iedere kerk had een eigen verhaal en een eigen bijdrage. In ons bisdom Haarlem-Amsterdam geven we op eigen wijze invulling aan deze betekenisvolle traditie. We nodigen iedere parochie uit om een kaars te ontvangen en te laten branden die ons samen op weg naar Pasen uitdrukt. Die kaars kan branden op een activiteit ondernomen als invulling van de Vastenactie: bijvoorbeeld een sobere maaltijd, een lezing of presentatie, een parochie retraite dag of een spirituele wandeling. Meer informatie en aanmelding: Anneke Donkers email: jmcdonkers@gmail.com >

> 9. Einde blad Thuiskerk

Met het verdwijnen van omroep RKK per 1 januari 2016 zal ook de uitgave *Thuiskerk* ophouden te bestaan. Leo Fijen schreef daarover in zijn Inleiding van *Thuiskerk* september 2015. Bestaande abonnees ontvangen als laatste uitgave *Thuiskerk* december 2015. Daarna worden de *Thuiskerk*-abonnements automatisch stopgezet. De televisie-uitzendingen van de Geloofsgesprekken en de Eucharistievieringen op zondagmorgen worden voortgezet door omroep KRO-NCRV. >

> 10. Opening katholiek studentenhuis Haarlem

Onder grote belangstelling is op zondag 18 oktober het Josephhuis geopend. Dit is een katholiek studentenhuis in de voormalige pastorie van de St. Josephparochie in Haarlem. Mgr. Hendriks zegende het gebouw in. De gemeenschap is geïnitieerd vanuit een aantal jongeren die samen willen leven en hun geloof beleven en een jong gezin dat bereid was om een nieuwe gemeenschap te begeleiden. Het Josephhuis is de nieuwe naam om de verbondenheid met de parochie tot uitdrukking te brengen. Tegelijkertijd is St. Joseph patroonheilige van het gezin, de kerk en voor de arbeiders. De initiatiefnemers van dit project hopen dat het studentenhuis mag lijken op een gezin, een gemeenschap van broederlijkheid en veiligheid, dat het een impuls mag zijn voor de kerk en dat de jongeren tegelijkertijd hun geloof mogen omzetten in daden en daarmee arbeiders zijn voor het Rijk Gods. Het Josephhuis is afhankelijk van giften. Meer informatie kunt u vinden via: www.hetjosephhuis.nl of mailen naar info@hetjosephhuis.nl >

7

<

8

<

9

<

10

<

11

< 11. Nederlandse vertaling boek dialoog en samenwerking

Op veler verzoek is nu beschikbaar de Nederlandse vertaling van het boek *"In dialogue with people of other religions and philosophies"*. Een recensie van dit boek is te lezen in *SamenKerk* nummer 6. Het boek *'In dialoog met mensen van andere godsdiensten en levensbeschouwingen'* is een uitgave van het SRKK, Utrecht, ISBN-EAN 978-90-824431-0-3. Het kost € 10,- (exclusief verzendkosten) en is te bestellen via een mail naar bestel@rkk.nl met in het bericht uw naam en volledige adresgegevens plus de titel van het boek. Per post: via Bisdom Breda, Postbus 90.189, 4800 RN Breda. >

< 12. Week van het katholieke onderwijs

Een katholieke school is dat alle weken van het jaar. Maar in één speciale week, de Week van het katholiek onderwijs, viert katholieke scholen dat zij zich sterk maken voor dit onderwijs dat zoveel kinderen en jongeren een goede basis geeft. De Week van het Katholiek Onderwijs (9-13 november) nodigt uit tot bezinning op de katholieke identiteit van de school. Het motto van 2015 is 'Kiezen voor elkaar'. Wat betekent de waarde solidariteit in ons onderwijs? Ter inspiratie hebben alle katholieke scholen in het primair en voortgezet onderwijs in Nederland lesbrieven ontvangen rond de figuur van Sint-Maarten, de heilige die op 11 november wordt gevierd. Het is ook een goed moment voor parochies om verbonden te zijn met de scholen in te parochie, bijvoorbeeld door een godsdienstles of bezoek aan de kerk. Op de website van de NKS is meer informatie te vinden: www.nksr.nl >

< 13. Kerstretraite in Heiloo

Van 15 tot en met 19 december vindt in Heiloo een Kerstretraite plaats. In deze donkere dagen voor Kerstmis, ter voorbereiding op de Stille en Heilige Nacht, zal Missionair Centrum 'Het Julianaklooster' in diepe rust en stilte gekeerd zijn. In deze dagen willen we de woorden van Jezus tot ons laten doordringen zoals die werden opgetekend door de apostel Johannes (Joh.3,16): *"Zo zeer heeft God de wereld liefgehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven, opdat al wie in Hem gelooft niet verloren zal gaan, maar eeuwig leven zal hebben"*. Deelnemers aan de retraite zullen met behulp van deze en andere passages uit de Heilige Schrift, teksten van Kerkvaders en mystici worden binnen gevoerd in het mysterie van Gods Liefde voor ons mensen. Voelt u er voor even helemaal los te komen van de hectiek van alledag en u in diepe stilte meditatief voor te bereiden op Kerstmis, dan bent u van harte welkom. Opgave is mogelijk m.b.v. het aanmeldingsformulier op de website, of op werkdagen, behalve woensdag, telefonisch tussen 09.00 en 15.00 uur via 072-505 1288. Kosten voor deze vierdaagse retraite: 'all-in' € 185,- incl. btw. p.p. >

< 14. Kerstmis met het Kathedrale Koor

Het jaarlijkse kerstconcert door het Kathedrale Koor en de dekkoren daaruit, met o.a. het Gloria van Vivaldi met orkestrale begeleiding, is dit jaar vanwege de restauratie van de kathedraal in de H. Bavo aan de Herenweg 88 in **Heemstede** op zaterdag 12 december, aanvang 19.00 uur. In de eerste helft van november zijn kaarten te bestellen via www.bavoconcert.nl of voor aanvang aan de deur. Het **Festival of Nine Lessons and Carols** door de Bavo Cantorij vindt op woensdag 23 december plaats in de Kathedraal St. Bavo aan de Leidsevaart, aanvang 20.00 uur (vrij toegankelijk). Missen met Kerstmis in de Kathedraal met zang door het Kathedrale Koor: 24 december, nachtmis, aanvang 20.00 uur en 22.30 uur; 25 december hoogmis, aanvang 10.00 uur. >

< 15. Kerstmis met The Choir of St. John's College Cambridge

Deze kerstperiode is het wereldberoemde St. John's College Choir uit Cambridge, één van Englands meest vermaarde koren, in Nederland voor een tournee. Zij zingen tijdens een kerstconcert op zondag 20 december 2015 in de Kathedraal St. Bavo aan de Leidsevaart in Haarlem m.m.v. de Bavo Cantorij. Engeland is het land van de tradities. De twee overgebleven jongenskoren in Cambridge, die van het St. John's College en van King's College worden gezien als de beste jongenskoren ter wereld. Het koor bestaat vanaf 1670 en zingt voor de hoge stemmen nog altijd met jongens. Op het programma staat dit jaar uiteraard weer een mooi aanbod aan prachtige kerstmuziek. Kaartverkoop: vanaf begin november via www.bavoconcert.nl. <

Zorg voor elkaar

Diaconaal weekend van 7 en 8 november 2015

De zorg verandert in een drastisch tempo. De Rijksoverheid is zich aan het terugtrekken, de gemeente krijgt de regie over een heel pallet aan zorg. Ondertussen sluiten zorginstellingen en geld lijkt niet meer bij de mensen terecht te komen die het nodig hebben. Wat verandert er nu en wat betekent dat voor ons?

Ze noemen het de 'participatiesamenleving'. Deze moet in de plaats komen van de 'verzorgingsstaat'. U, ik, wij worden meer, veel meer, verantwoordelijk voor onze eigen zorg. Wij moeten, of is het mogen, meer zelf doen. Natuurlijk spelen hier de stijgende kosten voor de zorg een grote rol. En wij worden allemaal ouder en ook dat vraagt meer aan zorg. Wij begrijpen allemaal dat de overheid haar grenzen heeft. Zij kan niet alles oplossen. Dus worden wij meer zelf verantwoordelijk. Ook als Kerk. Maar hoe kunnen wij daar op in spelen?

De zorgzame Kerk

Klagen helpt niet! Het delen van gefundeerde kritiek wel. Maar dat betekent dat wij als Kerk voeling hebben met de mensen die geraakt worden door alle veranderingen. Op de eerste plaats met onszelf. Maar ook met al diegenen die afhankelijk zijn van goede zorg. Dat vraagt betrokkenheid en medeleven. Het vraagt ook inzicht in wat er gebeurt en wat er verandert. Niet alle veranderingen in de zorg zijn een slechte zaak. Belangrijk is ook dat wij onze ervaringen delen, zowel met elkaar als met diegenen die direct voor de zorg verantwoordelijk zijn. Een zorgzame Kerk begint bij het zijn van een warme gemeenschap voor elkaar. Goede voorbeelden van een zorgzame Kerk kunt u bijvoorbeeld vinden op: www.kerkinactie.nl/zorgzamekerk

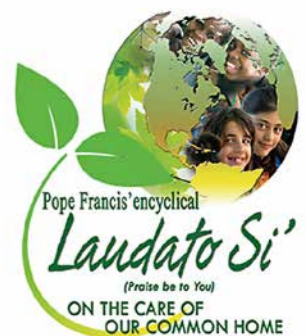
De zorg voor elkaar en de wereld

Maar zorg vraagt niet alleen aandacht voor de zorg. Ook thema's als duurzaamheid en rechtvaardigheid hebben met goede zorg te maken. De paus vraagt daar in zijn nieuwste encycliek 'Laudato si' ook de nodige aandacht voor. Zorg gaat om relaties. Waar die relaties verstoord worden raken niet alleen mensen, maar ook het milieu in de knel. Zorg vraagt dus ook om duurzaamheid en rechtvaardigheid. Als u meer wilt weten over de encycliek, dan kunt u dat vinden op www.rkdocumenten.nl

Het Caritas/Diaconaal Weekend

Op 7 en 8 november, het weekend van de Caritas/Diaconie, willen de parochiegemeenschappen in ons bisdom aandacht vragen voor de zorg en een oproep doen om vooral goed voor elkaar te zorgen. Iedere parochie zal dat thema weer anders uitwerken, afhankelijk van de lokale situatie en mogelijkheid. In de ene parochie zal de zorg om het klimaat centraal staan. In een andere parochie het verdwijnen van een zorginstelling of een bezuiniging op de thuishulp. Mocht u nog behoefte hebben aan suggesties, dan kunt u de brochure **ZORG VOOR ELKAAR**, bestellen bij de Dienst Caritas van het bisdom: caritas@bisdomhaarlem-amsterdam.nl <

Ernst Meyknecht, dienst Diocesane Caritas

Omwille van het Evangelie

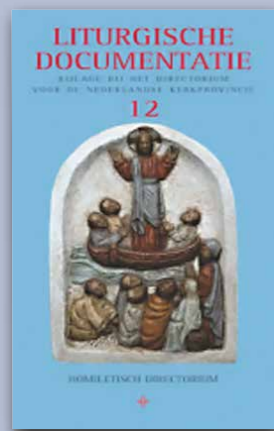
Van 1994 t/m 2011 was Mgr. Ad van Luyn bisschop van Rotterdam. Als wapenspreuk koos hij: *collabora Evangelio*, verwijzend naar een zinsnede uit een brief van de apostel Paulus, die hij kort voor zijn dood vanuit de gevangenis in Rome schreef aan zijn leerling Timoteüs, en daarmee aan alle opvolgers van de apostelen (= de bisschoppen - red.), dat "ieder zijn deel zal bijdragen in de inspanning voor het evangelie in de kracht van God." (2 Tim. 1,8). Deze opdracht is tegelijkertijd een uitnodiging en een oproep mee te werken aan de verbreiding van de Blijde Boodschap en aan de opbouw van het Rijk van God. Dat is de achtergrond van dit boek waarin tientallen preken en andere overwegingen van Bisschop Van Luyn zijn opgenomen. De preken zijn gegroepeerd naar de thema's geloof, evangelie, dienstbaarheid, heiligen en martelaren en de actualiteit. Dit boek vol preken nodigt uit tot lezen en reflecteren. Het is zeker geen 'prekerig' boek geworden en daarom ideaal voor de komende wintermaanden.

Omwille van het Evangelie. Preken en overwegingen | Mgr. A.H. van Luyn s.d.b.
ISBN 9789492093097 | www.adveniat.nl | € 19,50

Nog meer over preken...

In *SamenKerk* van oktober (2015 nr. 8 pag. 14-15) werd in de driedelige serie over het document *Evangelii gaudium* van paus Franciscus de verkondiging, de preek (of homilie) behandeld (zie voor deel 3 van deze serie pag. 12). Dit voorjaar publiceerde het Vaticaan een boekje, het Homiletisch *Directorium*, dat recentelijk als Nederlandse vertaling is uitgebracht. De Bisschoppensynode van 2008 over het Woord van God had om een homiletisch directorium gevraagd, waarvoor paus Benedictus XVI opdracht gaf. Het boekwerkje tracht alle inzichten van de afgelopen vijftig jaar rondom de preek en het preken, samen te brengen ter ondersteuning van de predikant bij zijn taak van de verkondiging van het Woord in de liturgie. Het *Directorium* valt in twee delen uiteen. Het eerste gedeelte beschrijft de aard, de functie en de bijzondere context van de homilie, het verwijzen naar het Woord van God, de voorbereiding ervan op korte en lange termijn, en de mensen tot wie zij is gericht. Hier is de invloed van wat paus Franciscus concreet geschreven heeft in *Evangelii gaudium* te herkennen. In het tweede gedeelte wordt achtergrondinformatie gegeven over het liturgisch jaar (paastriduüm en paastijd, veertigdagentijd, advent, kersttijd en tijd door het jaar enz.), de zondagen en huwelijks- en begrafenismissen. Daarnaast omvat het ook twee overzichten (appendix). In het eerste worden de verwijzingen gegeven naar de Catechismus van de Katholieke Kerk om het verband tussen homilie en leer van de Katholieke Kerk te laten zien bij de zondagslezingen van de driejaarlijkse cycli. In het tweede worden verwijzingen gegeven naar de preek en het preken in officiële kerkelijke documenten sinds het Tweede Vaticaans Concilie. Kortom: Een handig en praktisch boekwerkje voor alle pastores van ons bisdom. Misschien niet een boekje waarvan je meteen zegt: "Op mijn Sinterklaaslijstje!", maar wellicht wil de parochie dan dit boekje onder de kerstboom van de pasto(o)r leggen...

Homiletisch Directorium | Congregatie voor de eredienst (vertaling: Ned. Raad voor Liturgie)
€ 12,50 | Te bestellen via NRL: 076-5223444, werkdagen tussen 9.00 en 12.00 uur,
of bestel@rkk.nl

Opening 'Deuren van Barmhartigheid'

Paus Franciscus heeft een bijzonder Jubeljaar afgekondigd: Het Heilig Jaar van de Barmhartigheid. Het Heilig Jaar begint in Rome op 8 december 2015, het hoogfeest van de Onbevleete Ontvangenis van Maria, en sluit af op 20 november 2016, het hoogfeest van Christus Koning. Paus Franciscus zal op 8 december de heilige deur van de Sint Pieter openen. Behalve in de Sint Pieter zijn er heilige deuren in de basilieken Sint Jan van Lateranen, H. Maria Maggiore en Sint Paulus buiten de Muren. Ook deze worden geopend en wel op de derde zondag van de Advent, 13 december 2015.

Ook in ons eigen bisdom Haarlem-Amsterdam worden de 'Deuren van Barmhartigheid' geopend. U bent van harte uitgenodigd hierbij aanwezig te zijn.

De Kathedrale Basiliek St. Bavo te Haarlem

Vanwege de restauratie wordt het programma later bekend gemaakt.
Website: www.rkbavo.nl

De Basiliek H. Nicolaas te Amsterdam

Op zondag 13 december 2015 is om 10.30 uur de plechtige opening door Mgr. J. van Burgsteden sss. De sluiting is op 20 november 2016. Website: www.nicolaas-parochie.nl

Het Bedevaartsplaats O.L.V. ter Nood, Heiloo

Op zondag 13 december 2015 wordt om 10.30 uur de deur geopend door Mgr. J. Hendriks. De sluiting is op 27 november 2016. Website: www.olvternood.nl

Cursus 'Jaar van de Barmhartigheid'

Het Heilig Jaar is gewijd aan één van de kernbegrippen van het pontificaat van paus Franciscus: barmhartigheid. In een bijzondere cursus willen we nadenken over de rijke inhoud van de barmhartigheid. Dat gebeurt in vijf bijeenkomsten van een cursus die wordt gehouden in de Tiltenberg in Vogelenzang. De cursus kost € 40,00. Info: 0252-345345, post@tiltenberg.org, www.tiltenberg.org

- Barmhartigheid: de kern van ons geloof. Waarom en wat betekent het? Aan de hand van de Bul 'Misericordiae Vultus' (Het gelaat van barmhartigheid) van paus Franciscus waarin het Jaar van de Barmhartigheid in april jl. werd aangekondigd wordt een eerste verkenning gedaan. Op zaterdag 12 december 2015 (van 10.30-13.00 uur) door mevrouw Mirjam Spruit-Borst.
- Barmhartigheid: vanuit exegetisch perspectief. Wat zegt de Heilige Schrift ons over barmhartigheid? Op zaterdag 9 januari 2016 door kapelaan Ignas Tilma.
- Barmhartigheid: vanuit het perspectief van de vroege Kerk. Wat zeggen de kerkvaders hierover, met name Augustinus, en hoe beleefde de vroege Kerk het? Op zaterdag 30 januari door mevrouw diaken Eugène Brussee.
- Barmhartigheid: vanuit liturgisch perspectief. Hoe komt dit thema terug in de liturgie van de katholieke Kerk, in de eucharistieviering, de sacramenten, het getijdengebed, en hoe kan dit doorwerken in ons dagelijkse leven? Op zaterdag 20 februari 2016 door pastoor Eric van Teijlingen.
- Barmhartigheid: de link met de caritas. Met aandacht voor de lichamelijke en geestelijke werken van barmhartigheid. Op zaterdag 12 maart door diaken Rob Polet.

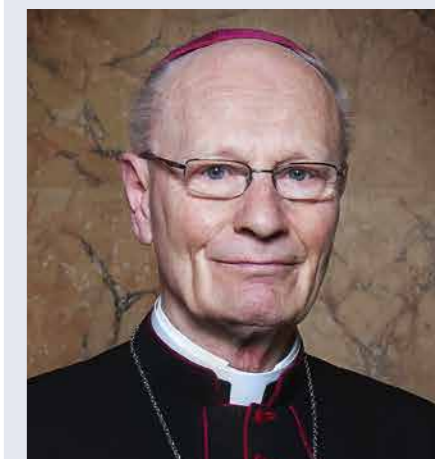

Monumentenwacht Noord-Holland

Bouwkundige inspecties en adviezen aan particulieren, ondernemingen, stichtingen en overheden over monumentale gebouwen in Noord-Holland
Beoordeling van offertes en prijsopgaven · Bereikbaarheids- en veiligheidsplannen

info@monumentenwachtnoordholland.nl
www.monumentenwachtnoordholland.nl

T: 075 6474588
F: 075 6474593
Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
Postbus 79, 1520 AB Wormerveer

Mgr. Van Burgsteden 80 jaar

Mgr. Van Burgsteden viert op 8 december zijn 80ste verjaardag. Verrast u hem met een kaartje? Post is welkom op het adres van het bisdom: Postbus 1053, 2001 BB Haarlem t.a.v. Mgr. Van Burgsteden.

Mgr. Sol 100 jaar

Emeritus bisschop André Sol van het Indonesische bisdom Amboina is 100 jaar geworden. Hij is momenteel de oudste in Nederland geboren bisschop. Andreas Peter Cornelius Sol werd op 19 oktober 1915 geboren in Sloten, destijds nog een boerendorp nabij Amsterdam. Hij trad toe tot de Missionarissen van het Heilig Hart (MSC). Op 10 augustus 1940 werd hij voor deze congregatie tot priester gewijd. Op 10 december 1963 werd pater Sol benoemd tot bisschop-coadjutor van het bisdom Ambon en tot titulair bisschop van Regiana; zijn bisschopswijding vond plaats 25 februari 1964. Toen bisschop Jacobus Grent – ook een MSC'er – op 15 januari 1965 met emeritaat ging, volgde Sol hem op.

Het door Mgr. Sol opgezette Ambon Adoptieproject voor Molukse kinderen houdt voor hem een felicitatieactie. Stuur uw kaart naar: Rumah Biara Hati Kudus Wainitu, Jalan Dr. Siwabessy 31-32, Ambon 97115, Indonesië.

Bron: rkk.nl

WJD 2016

VAN
ALLE
KANTEN

DARE2 SHARE!

Op zondag 19 september vonden de opnames van de promotiefilm van de Dare2share WJD reis naar Krakau plaats! Nieuwsgierig naar het eindresultaat? Ga naar www.jongbisdomhaarlem.nl (muziek & video).

Sponsoractie vanuit het Jongerenplatform

Het jongerenplatform heeft een prachtige sponsoractie bedacht. Wil jij graag mee met de Wereldjongerendagen maar zit je even krap bij kas? Via het jongerenplatform kun je mooie noveenkaarsen of flessen wijn met eigen etiket kopen om deze vervolgens in jouw eigen parochie te verkopen. Zo kunnen parochianen, familie en burens helpen je reis te bekostigen. Wil je meedoen aan de actie? Voor meer informatie kun je een mailtje sturen naar: dare2share2016@gmail.com

Promotiepakketten

Wil je in je eigen parochie promoten? Er liggen promotiepakketten klaar! Bestellen kan via: info@jongbisdomhaarlem.nl

PROMOTIEBIJENKOMSTEN

Wil jij graag meer info over de Wereldjongerendagen? In het Bisdom zijn er verschillende promo-bijeenkomsten.

Zondag 1 november	16.00 uur	Hilversum
<i>Vituskerk - Emmastraat 5</i>		
Woensdag 4 november	19.30 uur	Amsterdam
<i>Lucas Parochie - Osdorper Ban 132</i>		
Vrijdag 6 november	19.30 uur	Hoofddorp
<i>Johannes de Doper - Kruisweg 1073</i>		
Donderdag 12 november	19.15 uur	Zwaag
<i>Sint Martinuskerk - Dr. Nuijensstraat 1</i>		
Zondag 15 november	18:30 uur	Heerhugowaard
<i>Heilige Dionysius - Middenweg 248</i>		
Donderdag 19 november	19.15 uur	Bovenkarspel
<i>Sint Martinuskerk - Hoofdstraat 205</i>		
Vrijdag 20 november	19.30 uur	Haarlem
<i>Pastoor van Ars kerk - Prinses Beatrixplein 6</i>		
Zondag 22 november	19:30	Amsterdam
<i>Boomkerk - Admiraal De Ruijterweg 406</i>		

Op de website worden binnenkort nog meer promotiebijeenkomsten bekend gemaakt!

Aanmelden kan nu al!!

De inschrijving voor de reis is geopend en als je er nu snel bij bent, maak je kans op een speciaal Dare2share! T-shirt. De eerste 25 aanmeldingen ontvangen er één gratis.

HA!

JONG BISDOM
HAARLEM-
AMSTERDAM